

נייע יידישע צייטונג

דיא רעדאקציע
אונד אדמיניסטראציע
בעזירער זיך
Schiffmannsgasse 6, Budapest,
וואוין אויך דיא פרענסער אציאָנס-
געלדער צו זענען זינד.
אינזעראמע
ווערען ביליגסט בעזענעט.

נייע יידישע צייטונג
עשינט יעדען
מאנאטא
אונד דאָנערסטאג.
פרענסער אציאָנס-פרייע:
נאנצערטויג 7 סל. - ק.
האלבערטויג 3 " 50
פערטעלערטויג 1 " 75

Budapest, Montag 27. November 1882.

כ"ה בודאפעסט, מז כסליו.

שנת תרמ"ג לפ"ק

מינסטערס געבליבען אונד ער ווירד דאהער ערסט
אין דער מאַטאג זימזונג דעם אונגארישען רייכט.
מאנעס אבער דיא מיטא-עסלאווער אנגעלעגנהייט
אנטוואָרמען. אינזוישען האט אבער דער בעריכט-
ערשטאטער דער, ניינע פרייען פרעסע פאן איי-
נעם דעפוטירטען אים געהיימען ערפאָהרען. וואס
מינסטער פילער אנטוואָרמען ווירד, אונד זאָ קאָנן
מאן שאָן אים פאָרהיין וויסען, וואס דער יוסטיצ-
מינסטער פילער מאַטאג אונד אבער ווירד. - אויף
דיא פראַגע, ווארום איין איינפאָכער געריכטמער
אונד ניכט איין ריכטער פיר זאָ איינע וויכטיגע אונ-
טערזוכונג בערופען וואוּרדע. ווירד יוסטיצמינסטער
פילער אנטוואָרמען: דאס אלס דער דאָרפריכטער
דען מיטא-עסלאווער פאלל צור אנצייגע בראַכטע,
האט דער געריכטספרעזידענט דיא זאכע פיר זעהר
גערונגפליג געהאלטען אונד אבערנאב דיא אנגע-
לעגענהייט דעם נאָמער באַר אונד אונטערזוכונג,
ער דיעלט דיא אנצייגע פיר עטוואס גאנץ אונ-
וואהשיינליכעס. אלס שפעטער ער נוסט ע
פונקטע אין דער אנקראַנע הערפאָטראַמען, קאָננ-
טע דער געריכטספרעזידענט דיא זאכע דעם באַר
ניכט אבערמען ווייל דיעזער זיינע פליכט געהאָנן
האט אונד קיין מיסטריען פערשולדעט האבע, אונד
דער יוסטיצמינסטער האטטע אויך קיינען גרונד זאָ-
בלד זיך דיא זאכע זאָ פעהאלט דעם באַר דיא
אונטערזוכונג וועגנעהמען. - אויף דיא 2מע
פראַגע, וועסהאלב דער יונגע מאָרין שאַרף איינ-
געשפערט בעהאלטען וואוּרדע, ווירד דער מיני-
טער אנטוואָרמען, דאס גענען מאָרין שאַרף זיך
דער פערדאכט אנפאנגס ריכטערע, דאס אויך ער
איין פערברעכען פערמישען וועלע, איברינגעם
וואוּרדע דיא עהעלישע שאַרף זאָ אויך מאָרין שאַרף
אויף דיא אייזאנע דעם יינגסטען קנאבען שאַרף
פעהאפּטעט. נאך דעם ערסטען פעהאָר שמעלל-
טע עס זיך יעדאָך הערויס, דאס דער קנאבע מאָרין
שאַרף ניכט פערמישען וועלע, זאָנער זאָנאָר
גענען זיינע עלטערן אלס ציינע איינפערטע. אין פאל-
גע דעסען וואוּרדע ער זאָפאָרט אים דעם ארעסט
ענטלאסען. דיא יעדאָך זיינע עלטערן אין אונטערזוכ-
ונגסשאַפּט זיך בעפלינדען, אונד דעם געריכט קיינ-
מיטעל צור פערפלינגט שמעהען, פיר זאָלכע קיי-
דער צו זאָרען, האט דער געריכטספרעזידענט דיא
פאָליטישע בעהאָרדע געמליך דען וויצעגעשפאָן
אויפגעפאָרערט פיר דיא אונטערקונפט דעם קנא-
בען צו זאָרען. דער וויצעגעשפאָן נאב צור אנט-
וואָרע ער קאָנן דעם קנאבען קיינע אונטערקונפט
געבען. ער ווענדעט זיך אן דען שטאטסאנאלט
מיט דער ביטע ער מאָנע ערליבען דאס דער
קנאבע ביא איינעם דער געריכטס-וועכטער איינ-
קווארטירט ווערדע. שפעטער שאפּטע יעדאָך דער
וויצעגעשפאָן דעם קנאבען אונטערקונפט אים קאָמ-
מאטסדיזע, ווייל ער איינע זינגענדוואָ אונטערבריינגען
קאָנטע. דער וויצעגעשפאָן העטטע אלאו זיינע אטמ-
ליכע פליכט פערפילטע. דער געריכטספרעזידענט
האט עכענפאלל רעכט געהאנדעלט. - אויף דיא
8מע פראַגע, אָב דער יוסטיצמינסטער איינע אונ-
דער געריכטשאַפּט צור אבהאלטונג דער שלוספער-
האנדלונג ענטזענדען ווערדע, ווירד הער פילער
מיט איינעם ענטזענדען "גיינ" אנטוואָרמען,
ווייל דיעזע גאר קיין גרונד פאָרהאנדען איז. ניכט
אינמאל דיא פערטהידיגע העטטען איינע זאָלכע
פערפלינגט עוויגנשט. אויך וואוּרד דיא פאָרהא-
דען ווירד דיא ענטזענדען איינע אונד דער געריכטס
גענען דען גירעהאזאוער געריכטשאַפּט מיסטריען
אויסצושפערעכען, ווירד דיא אפּגעטליכע פעהאנד-
לונג אונד דער אונטערקלאַטע געשימטע, דער מיט

ברייכע דער יודען אויפהאָרען ווערדען זאָ ווערדען
אויך דיא אנטזעמלישען שריפטען אויפהאָרען,
אונד קיינע העטצערייא מערד נאָמדיג זיין.
וועגן וויר דיעזע געדאנקען אישטאָצייס אונס
פערשטענדליך אבערועמען, זאָ הייסט עס: מאן
זאלל דען יודען דאס רעכט ענטזעהען גרונדע-
זימן צו ערווערבען בעאטמער, אדוואָקאט, פראַ-
פעסאָר צו ווערדען, פיעלליכט אויך קיין האנד-
ווערק צו בעטרייבען, קורץ, דיא און איינע זאָלכען
צושטאנד צוריקצווערפען וואוּ ער פאָר 800 יאה-
רען אין דייטשלאנד, וואוּ ער אבער אין אונגארן
ניעמאלס וואוּ! - אונד דאס ווירד
א' ש' ט' א' צ' נ' י' כ' מ' ע' ר' ל' ע' ב' ע' - אין
זייער רעדע זאגט ער: וואס זינד יענע קליינע
העפטען אונד ביכל גענען דיא קאנאָנען דער
גרעסען אונד מעכטען יודענצייטונגען, דיא אידע
פערדען אין גאללע מינקען? עס איזט מאָנליך, דאס
דער איינע אָדער אנדערע אנטזעמלישע ארטי-
קעל איינע שערפערע שפראַכע זיך ערליכט, אלס
דיא פעהאָהנטען יידישען אָהרען צו האָרען גע-
וואָהנט זינד, דיא יודען אונד אידע פריינדע זינד גור
אן יודענלאָב געוואָהנט, אונד פערטראַנען דאהער
ניכט דיא שערפע דער אנטזעמלישען שריפטען;
אבער דיא קרעטצע ווירד פאָן מאַכען ארצמען
מיט האָללענשטיין (נילס) וועגעבריאַנגט. דיא
ארגסטע קרעטצע אס זאָנט געזונדען לייכע אונ-
גארט אונד זיכערליך הער אישטאָציי מיט זייער
אנטזעמלישען הברה, דיא וועגנצואמען ניכט
אינמאל לאפּט אָדער האָללענשטיין גיפטיג גענען
ווערען, זאָנער דאס פיענפיער דעל האָללע
זעלבסט!
אין דער געסטרענג זימזונג וואוּרדע דיא דע-
כאטטע פארטענעמעט, דיא ערענגונג אינטער דען
העררען דעפוטירטען וואוּ נאָך גראַסער, אלס אס
זאטטאט. עס האבען דיא בעסטען רעדנער גע-
שפראַכען, אללע האבען דען שטאנדפונקט פער-
טהידיגט, דאס דער מינסטערפרעזידענט אָהנע גע-
צוואונגען צו זיין, דיא פערטעפריידיג פערלעכט
האבע, אידעס ער זעלבע, שטאטט דאס געריכט
דיא בעשלאנגנארטע דער אנטזעמלישען שריפ-
טען אנאָהרעטע, אבער אללע רעדנער האבען זיך
אבער דיא שטענליכען אנטזעמלישען שריפטען
פעהאטמנד געאיסערט, אויך געסטען קאס עס
ניכט צום אבשוססע אונד ווירד דאהער דיא אב-
שטימט דארבער, אָב דער מינסטער דעם איי-
נען הער מיטא רעכט געהאנדעלט האט, אָדער
ניכט ערסט מאַטאג, אלאו אין איינע דייטשען
זימזונג ערפאָלגען וויר קאָננען שאָן אים פאָרהיין
דאס רעולטאט מיטטהילען; יעדער פערניפלאַנע
טענט מיט דאס פאָרעהען דעם מינסטערס דעם
איננערן פיר גוט פירדען - אונד ווירד דאס וויר אויך
אויסשברעכען, דאס דער מינסטערפרעזידענט מיטא
רעכט געהאן האט.

פערשיעדנע נייאנקייטען.

(וואס מיניסטער פוילער ער
אנטוואָרמען ווירד.) אין דער זאמט-
מאג-זימזונג דעם אונגארישען רייכטמאנעס העטטע
מינסטער פילער אויף דיא אינטערפעהללאַציע דעם
העררען עינטט מענע אנטוואָרמען זאָללען, עס איזט
יעדאָך דאס געזוך דעם העזשענער קאָמטאטס, ווע-
גען בעשלאנגנארטע דער וועגנפירנדיכען פלוג-
שריפטען פעהאנדעלט וואוּרדע, אונד דיא הא-
דער ליעבע הער אישטאָציי ווערדען איינע רעדע
גענען דיא יודען געהאלטען, דאדורך איזט קיינע
צייט מער פיר דיא אנטוואָרט דעם דעררין יוסטיצ

דיא בעשלאנגנארטע אנטזעמלי- מישער שריפטען.

דעם העזשענער קאָמטאט איזט עס ניכט
רעכט, דאס דער מינסטער אים מאַטאט יוני דיא
אין ערליו אונד אנדערסוואָ ערשינענען שריפטען,
וועלכע גענען דיא יודען אויפרייצען, מיט בעשלאנג
בעלענען ליעס.
דאס דעם העזשענער קאָמטאט האט אין פאָלגע
דעסטען דיאן רייכטמאג אין געזוך איינערריכט,
דאס דיעזער דען מינסטער דעם אינגערן צור פער-
אנטוואָרמט ציעהען זאָלל. ווייל ער דיא פערטעפריי-
דיגט אונטערדיקט אונד אלאו אונטענעמליך האט-
דעלט.
דיא קאמטסיסאָן, וועלכע האצו בעשטימט
איזט, דיא איינאבען אן דען לאנדמאג צו אונטער-
זיכען איז דאן דארבער בעריכט אבערנעבען, האט
מיט שטימענעמעהרדיגט בעשלאַסען, דען בעריכט
זאָ אבצופאסען, דאס דער מינסטער מיטא נאָנן
רעכט געהאנדעלט, אונד ניכטס אונטענעמליכעס
געמאָהן האט, דער דעפוטירטע פאָלאַי אבער האט
אים לינקער דאס גענענמחיל בעהיפּטעט, אס
פעהאנגענען שבת איזט נון דיא אונטענענעהייט אים
רייכטמאג פעהאנדעלט אָהרען, אונד פאָלאַי
האט צוואר ערקלערט, דאס ער דיא וועגנפירנדיכע
שאנדפיעסע פעהאבטע אונד פעהווערפע, אבער
דער מינסטער מיטא האט דענאָך איינען איינע-
זעטליכען וועג בעטרעטען.
מינסטערפרעזידענט קאלאָמאן מיטא אנט-
וואָרמעטע דיא זייער געוואָהנטען שניידען ארטי,
דאס ער דיא פערטעפריידיגט ניכט אונטערדיקט,
דאס ער זיא פיעלמער דיא דען אבמהאלב יאהרען
זייער מינסטערשאפּט אישטען געשיאָנט; יא איה-
רע אויסוויכט, דאס הייסט דיא שלעכטע אונד
שערליכע פרעסע, פיעלליכט מער אלס געהא-
רונ געשאַנט האבע, דיא פערטעפריידיגט איזט דיא
ערסטע אללער פרייהייטען, אבער אידע אינטען
פיינדע זינד דיעזענען, דיא ווירד אידע שריפטען
דיא רוהע דער פעהאנגען אונד פארמינען צערשאַ-
רען; דיא דען האט אונטער דען פערשיעדנען
קלאסען אונד רעליגיאָנען אישטמינען, וועגן
וויר זעהען ווערדען, דאס עס
בייא איינער זאָלכען פערסעסע
ניכט מאָנליך איזט, דיא רוהע
דער פאמיליען, דיא עהרע דעם
איינצערנען דען פרייען צווי-
שען דען פערשיידענען שטאמ-
טען אונד רעליגיאָנען אויפערעכט
צו ערהאלטען, זאָ ווערדען אויך
דען מוסה האבען, פאָם רייכט-
מאנע מאסרעגעלען צו ערבייט-
טען, וועלכע דאס מאָנליך מא-
כען זאָללען, דען האצו האט קיינע אין
רעכט, אים זאמען דער פרייהייט דיא הייליגסטען
רעכטע, דיא רעכטע דעם לאנדעס, דען פרייען
דער בעוואָהנער, זיינען גוטען הונד אונד זיינע עהרע
צו אונטערגראבען.
אונטער געוואלטיגעם, "עליען", וועפּען פערליעס
מיטא דען זאאל, אונד - עס קאמט זעלטען עס
וואס בעסטערעס נאך - אישטיצ בעטראט דיא
רעדנערביהע, ער איזט זאָוואָהל גענען דיא פער-
אָרונג דעם מינסטערפרעזידענטען, וואוּ גענען
פאָלאַי, ווייל דיעזער זיך אלס פיינד דער וועג-
העטטען אויסגעשפראַכען האט, פערפלאנגט איינ-
פאך זאָלכע מאסרעגעלען, וועלכע ער וועגן אין דיא
געהאָרונג גענענען צוריקוויזען, דא וועגן דיא מיט-

מעלדעם: שאן זיט לענגערער צייט וואר אונטער דעם בויערנפאלקע אין הומאד אין גראסער האסן געבען דיא פאאר יידישען איינוואהנער בעמערקן-באר, אס 22 מען דיעזעס קאס עם צו אויסשרייטונ-גען, אייפעהעטצטע בויערן איבערשליעלען דאס הויז דעם יידישען קייפאנאנעס יאקאב ניימאן, פליג-דערטען דאסועלבע גינדליך אויס, אינדעם זא דיא ווארען אויף דיא נאסע ווארפען, פאן ווא דער גראסע טהיל פארטגעשלעפט אונד צערטערטען ווארדע, מאבעלן, פאנסטער, טהורען, שמעללאשען אללעס ווארדע צערטרימטערט אונד צערבראכען, דיא געשעפטסביכער אין שמיקע צערריסטען אונד אויף דיא נאסע געווארפען, פירוא ניימאן וואר אלליין מיט איהרען דרייא מאכטערן צו הויזע אונד קאנטע זיך נור מיט גראסער טהיע דורך דאס ריק-ווערטע טהיל דעם הויזעס פאבעל דעם פאבעל רעטטען, אס מאנטאג האבען זיך דיא בויערן איבער דיא אנדערן ארטסוידען הערנעמאכט אונד וואלל-מען דיא וואהונגען פלינדערן, דיא יודען זנד יעדאך מיטשלעוווילע נאך ראאב געפליכטעט, נאך אס מאנטאג ערשינען דער שמוהלוכטער, אים ארדונג אונד רהיע הערנעמאכט לעגען, דאך דאס פאלק ווי-הערוועטצט זיך דעם בעפעלדע דעם שמוהלוכ-טערס אונד טרעב איהן מיט זינען 6 פארדורען צום דארפע הויזס, דער שמוהלוכטער טעלעגראפיעט זאפארט נאך ארענבורג אום מילטער, אונד נאך אין דערזעלבען נאכט קאמען 4 ציגע זאמט אפ 66-ציערע, דאס זנד 120 מאן, מיטטעלסט עקסטרא-צוג אן, וועלכע עם באלד געוונגען איזט, דיא ארדונג הערנעמאכטעלען, דיא אייגעלייטעטע אונ-טערטוינג האט ערנבעטן, דאס דער אייגענטליכע אנפיהרער דיעזער קראוואללע דער שרייבער דעם ארטסנאמערס וואר, ער האט דאס פאלק אייפגע-העטצט דיא פאמיליע ניימאן איסצופלינדערן, דער שארען דעם הערן ניימאן בעטרופט 2000 גיל-דען, - אים ארענבורג ווירד פאם 23 געמעלדעט, דאס עם אויך אין דען ארטען קיש-פאלוד, מיהאלי אונד סארפאלד צו ווענדקראוואללען געקאממען ווע-רע, ווען נישט דאס ערשיינען פאן מילטער אין הומאד דען יודענפלינדען רעישעקט אייגענפאלסט העטטע, וויא אונס אים סטנט-פעטער (אייזענבור-גער קאמיטאט) געשריבעטן ווירד, זיעהט עם אויך אין דיעזעס קאמיטאטע זערה טרויער, אים, אין גראס, וואו, וועלכעס ציאר צום ארענבורגער קא-מיטאט געהארט, ווארדען פערנאנגענען שבת קדש אללען ארטסוידען דיא פאנסטער אייגענשלאגען.

אויך דיא קליינע סינאגאגע ווארדע נישט פערשאנט אונד באמבארדירט.
 * (א י י נ , ח ל ו ל ה ש ש פ ר א צ ע ס) פ א - ר י י נ וואכע קאס פארהעם העזענען בעצורקסגעריכט אין פראצעס צור פעהאנדלונג, דער לידער איי-נען גראסען, "הלול השם" הערפאררע, דער גענע-שמאט איזט פאלגענדער: אין דעם אנווייט פאן פעסט געלעגענען ארטע אללאך וואהנען 11 יודען, דיא יעדאך צו איינע, "מנין" 10 פעהאנדלונג פארהיג זנד, זא ערשינען איבער דיעזער יודען גאנץ איבער-פליססיג אונד קאנטע דענן אויך לייכט, אים דער "קהלה" אויסגעשטאמען ווערדען, אין געוויסער מא-רין גאלדשטיין, דער אפטרעס דען פארשטעהער אונד דען "שחט" בעלידינגט, ווארדע דענן אויך אים דער "קהלה" אויסגעשטאמען, מאן פעהאנדלט פאן אים קיינע קולאס שטייען, אבער דער דורפט דאפיר אויך דער סינאגאגע נישט, "עלה לתרה" זיין, אס 8 מען דעצעמבער פאררען יאהרעס, זאמסטאג, פארדערטע גאלדשטיין איינע, "עלה", - הערמאן פישעל נאהט נון זינען, "מלית" אונד פערליעס דיא סינאגאגע מיט דעם רוף: "מיט איינען קומטער ווילל איך נישט צוזאמען געמען!" - גאלדשטיין געריעטע נון אן וואסאנדער ריען: "איהר לאמגען פינקעל-יודען!" אונד שטייעט דאבייא איינע אונטערשטע פולד-איים דער אלס איינע שמארונג דעם נאמטע-דייטשן טעם אלפנעפאסט ווערדען מסטע, גענען גאלד-שטיין ווארדע ביים געריכט דיא אנצייגע ערשאמט-טעט, - עם ווארדען זעמטריכע מיטגלידער דער קליינע "קהלה" זי איללאך הער אלס צייגען בעאידעט, נון ענטשטאנד אין שטרייט, אב מאן איינע ארטהאקסען ווארדען איינען גאלדען-ראב-בינער אלס זאבערשטענדיגען בעריפען זאל, דער ריכטער מאכטע אינדעם זינע זאבע קורץ אונד פער-אורטהיילטע דען גאלדשטיין צו צווייא וואכען גע-פענגניס אין 10 גולדען שראפע, אללע פארטייען אפגעלירטען גענען דיעזעס אורטהייל.
 * (א י י נ , ח ל ו ל ה ש ש פ ר א צ ע ס) פ א - ר י י נ דיא ווענער אללגעמינע צייטונג פערפאפענטליכט זאבעטן אין שרייבען אים מעק-סיקא (מיטטעל אמעריקא) אין דיעזעס הייסט עם אונ-טער אנדערס: "דער פערזונדעט אונד דער מיניס-טער דעם איינערן דער רעפובליק מעקסיקא זנד אין דער לאגע דען איינוואנערערן ווען בעזאג-דערע פארטהיילע צו בעטען, דיא רעגירונג וויר-דע דען איינוואנערערן יידישען פאמיליען דיא רוי-זע-קאסטען געניע צוריקשטאמטען, דיא רעגירונג

ווירדע דענעלען איבערדעס פערדער צום בעבוי-ען אונד אויך דיא העצו נאהמענען גערעטהאפטען געבען, עם ווירדע איהנען געבסמטעס זאגליך דאס בירגערעכט ער מ ה י ל מ ווערדען, זיא קאנג-מען איהרע ארטס-בעהארדען אויס איהרע אייגע-נען מיטטע וועהלען, היער אין מעקסיקא נישט עם קיינע העררשענדע רעליגיאן, אללע רעליגיאנען זנד היער גלייכגעשעללט, קיינע איינציגע האט אירגענד איין פאררעכט פאר איינער אנדערען, אל-לע רעליגיאנען געברייכע דירגען יעדאך נור אים איינערן דער פערשידענען בעטהייער פאררענאם-מען ווערדען, אפגעמילכע פראצעסאנען זנד נישט געשטאמעט, דאמיט דיא אנהענגער איינער אנדערען רעליגיאן נישט היערדוך געשטארט ווער-דען! דאס לאנד איזט אייזערט פרוכטבאר, עם ווערדען יעדליך צווייא ערנטען געהאלטען, מאן לעבט היער וויא אין איינעם עוויגען פארהלינג, שנעט אונד פראסט קענטט מאן היער נישט, עם שיינט, דאס דיעזער לאק-יוף פאן שפעקולאנען אויסגעהט, דיא איהרע אנוויבערן געשעפטע מיט דען ארמען אויס-וואנדערער טרייבען, עם ווירד איהנען אבער געוויס ניעמאט אויף דען ליים געהען.
 * (ע ס ט פ ע ר ש א ל ר י מ א ש י) ד ע ר "עדיענלאשע" ברינגט פאלגענדע אינטערעסאנטע מיטטיילונג: וויר קאנגען דורך צייגען דען קלארס-מען בעוויזן ליעפערן, דאס דיא פעהאנדלטעמען שוחטים אן דעם טאגע דער אנגעבליכען ערמאר-דונג עסטעהר שאלמאש'ס נאר נישט בייזאמען ווארען אונד דאס עסטעהר אין דער צייט, אין וועל-כער זא נאך אויסזאנע דעם מארין שארף, בע-רייטע צערשטעקלט געוועזען זיין זאל, נאך אס לעבען וואר אונד נאך אס נאכמיטאגע איהרע שוועסטער וויינענד קלאמטע, וויא זעהר זיא פאן איהרער דיענסטגעבערין מיסאנדעלש ווערדע, עם-טער שאלמאש' איזט נאך אס נאכמיטאגע מיט דער פארבע, אום דיא מאן זיא געשיקט, אין דאס הייז דער פירוא הרי צוריקגעקעהרט אונד ווארדע דאן געטוועדער זא פעהאנדעלט, דאס זיא דירעקט אין דיא טהיים שפיאנא, אדער ערהעלט איינע שטייך אויף דען קאפף, דאס זיא מארט גיעדער-זאנק, דיא בייא מיסא-דארא אייפגעפאנגענע לייכע טראגט אס קאפפע דיא שפורען איינעם שווערען שלאגעס, אונד פירוא הרי ערצעהלטע נאך אס זעלבען נאכמיטאגע איבעראלל, דאס עסטעהר שאלמאש' צו ריטועללען צוועקען ערמארדעט ווארדען זיא, אללע דיעזע אומשענדע ווארען אויך

אויס דער קאספא נאכטעס, הייערן דירטען וויר קיינען שרייט נאכגעבען! מאנען דיא אוינער פערמאנען געהען, מאנען זיא אוינערע ליכער פינגען - אבער אוינערע יע-לינאן טום אונגעווייזט אונד אונטערקויפטערט בייזען! אוינערע פאטער האבען אונס בעפאלקען איינע זיין אום דאס געוועזן צו פלאנצען, דאמיט עם זעלבסט נישט אונ-געטאסען ווערדען; וויר אבער וואללען נישט אלליין דען ציין געטרייטען, אונד אונדערן אום הייליגען געוועזען שבת אונד פסח, דעם אנדרינגען דער פינגען פריין געבען, ווא קלייבט דא דאס ערבטהייל ישראל? האבען אוינערע פאטער דארום געליטען אונד געבלוטעט, דאס וויר עם יעדעס קליי-נען טרייאנען צו פיסען לענגען זאללען? נין! אויך אויך האבע דאנו געאפהען, אין אללען דינגען, דיא אוינערע פערזאן אונד אוינער פערמאנען בעטרעפען, דען וויללינס-טען געהאראט צו ליסטען - אבער אין דען רעליגיאנען קיינע נאכגיבעריקייט, דען דיעזע טאגט אונס אהעמבעטען אונד שטייעט אונס דיא געווען ענטווייאן היער טראפיק, היער ווירערשטאנד, היער דיא פאלגען מעננליך ער-טראנען!"
 דיעזע בענייטערטען אונד דאך זא פערשטענדליכען ווארעט מאכטען דען טיעסטען אינדורק, איינע לאנגע שטיילע פאלנטע איהנען, דיא מענגער זאסען דא מיט ניע-דערנשלאנענען הייערע, אונד מאכעס אנטלישן צייטע דיא ראהע דער אירענונג אונד אום מאנכע ליפט צוקומע עם וויא שמערן אונד קאספא, אבער ענטשלאסענענישט פעררעשה זיך גירנענדס, אונד קיין יוף דער צושטימונג בראך הערפאר, הונא שויעט זיך אום אונד בענענעטע קיי-נעם בליקע, דער איהם דען זיען זינען מיינונג פערקירנדעס העטטע, ער זעטצעט זיך גיעדען אונד מורטעלעס פאר זיך הין: "עם איזט נאך נישט צייט אונד דיא ערנטע נאך נישט רייט!"
 נאך איינער ענטשליכען טהיע ערהאב זיך ר' יום

פאן וויינע זשע, אויך אין נרייו אונד פאן ווירדינסעס אויסוועקען ער שפראך: "דיא ווארטע, דיא וויר עכען פער-נאמטען, רופען געוויס אונזער נאנצעס מיטגעפאל הערפאר, אונד אים איינערסטען אונזערע זעלע שטימען וויר אללע איהנען בייא, עם איהם אללעס וואהר, אונד וויר זעהן קלאר דען גראסען קאספא, דער אבערסאלס אונזערעס פאלקע בעפארשטעהט, אונד דער איהם נישט ערשארט ווערדען ווירד, אבער אום זא מעהר מיסטען וויר אונס פראגען, אב אונזער איהמעס פאלק דאצו פארייטיגעט אונד גערס-טעט איהם."
 "אלס נאכט אונזערע פאטער ישראל אויס-מצרים פיהרען וואללעט, דא ליעס ער עם ערסט יאהר-הונדערטע לאנד דיא קענטשטאפט פיהלען, דא ליעס ער ערסט עהן פלאנען איבער פעהר אונד זיין לאנד קאסטען, אום דען גולדערן ישראל צו צייגען, דאס אללע מיטטעל פער-געבליך, דאס וויא עם מיט איינע איינזאמען פינגע צו טהון, דאס זיא אויסציהען מיסטען, אום פיריא צו ווערדען, אונד נון זעהען וויר אונס אום - דרענגען נישט אללע בע-וואהנער דיעזער אונטערליכען שפארט אויף אונס, איהנען דיא ערווינטעטע ערליכנס צו געבען? איהם אונטער איהנען נור איינע גראסער זאהל צור פערוויינערונג ענטשלאסען? ווערדען זיא נישט מורדען גענען איינען זאלבען בעשלוס, אונס פיר דיא פאלגען פערנאטווארשרליך מאכען, פיערליכע זיך אונס ווירדעטענען? אונד דאך האבען זיא דאס געוועזן פיר זיך, אונזערע ווייזען זאנען: דער שבת איזט אום דעם מענטשען וויללען, נישט דער מענטש אום דעם שבת וויללען דא, דאס הייסט: דער שבת איזט אין אונטערליכעליכעם נאכטעס-געוועזען, אום ישראל צו הייליגען אונד אהנע דען שבת קיינע היילינג - אבער וואך דער מענטש אין געהארה, וואך זיין לעבען בעדראהט איזט, אבער וואך דער אונטערנעהען וויר-דען דורך דען שבת, טרייט דער שבת צוריק, ביז זיא נע-פארט פארבער, דאס ווייט דאס פאלק זא נישט וויא וויר.

אונזערע ווייזען זאנען: נור דרייא פערברעכען זינד עם, פאר דיעזע פערציבונג וויר דען סאך פארציהען זאללען: נאם-צענדענסט, בלוטשאנדע אונד מארד - דיא פערלעטענע דעם שבת אונד פסח איזט נישט דארטונטע, דאס ווייט דאס פאלק זא נישט וויא וויר, וואס דאס פסח-פעסט בעטרופט, זא האט דאס הייליגע געוועזן זעלבסט זאנאר צוגעשאנ-דען, דאס עם אונטער הינדערדען אומשענדען שפעטער נע-פיערע ווערדען דירפע, אונד ווען וויר נור איינע פאפעטע שידונג צווישען דען נאך-הייערן אונד אונטער וואהונג מאכען, האבען וויר דאס געוועזן דעם פסחים נישט פער-לעצטע, ווען וויר נאכגעבען, טהון דאך אונזערע ברידער, דיא אין דען לעדערן דער היידען וואהנען, אויך זא וויא זאללען וויר נון דעם פאלקע זאנען, וויר געבען אויך דיא ערליכנס נישט? יא, אונזער ברודער הונא האט רעכט, אונד אויך בין נליקליך, דיא ווארעט דיעזעס זינגען מאנעס געהארט צו האבען, אבער סעפור איזט נישט ישראל, אונד דיא גענעווארט איזט נישט דיא צוקונפט, וואס קאסטען ווירד, דעם ווערדען וויר בענענען מיסטען, אונד עם איהם בעסטער, אכצו-ווארטען אונד אונזערע קרעפטע צו זאם-מעלן, אלס זעלבסט צו בענינגען אונד אונס אהעמבעטען געטענען צו שטעמטען, דעמאך וואללען וויר נישט איינע-מעכטיג ענטשיידען, אויך בענאשראנע דאס דאס סטודירן איינע בעשלוס אסא, דיעזען אבער אונזערן הלל הנשי, פאסט זענען איהן! צור בעשעפטיגונג אדער פערזערפונג פאר-לענע אונד דאס וויר אונזערן ברודער הונא זעלבסט בע-ארטפראנען, דיא ענטשיידונג פאם "נשי" איינזואוואלען.
 אללגעמינער בייסאלל פאלנטע דען ווארען דעם גיריזעס, יעדערמאן שיען בעפרייעניג, אונד אלס ר' יונה דיא שטימען אינאומטעלעש וואר קיינע פערנינגערע דא-רונטער, הונא האטטע שוויינע צוגעהארט, דיא רעכטע פעסט אויף דאס הערן געריקט.
 (פארשטעצונג פאלט.)

